

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

м.Кропивницький – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне програмне забезпечення/обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендовані джерела інформації

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ
Викладач	Вишнеvsька Вікторія Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики
	Профіль в наукометричних базах даних і наукових соцмережах: Google Scholar ORCID D Publons (Web of Science Researcher ID)
E-mail	Vishnevskaya9181@gmail.com
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіка консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, у месенджері (Facebook-Messenger), вебінари на платформі Zoom (за запитом здобувача вищої освіти)
Система дистанційного навчання	moodle.kntu.kr.ua/DistancelearningCNTU

2. Анотація до дисципліни

Належне створення, а в подальшому функціонування та розвиток кожного суб'єкта господарювання потребує детального планування, дієвим інструментом якого виступає процес бізнес-планування. Особливо при започаткуванні нового напрямку, виду економічної діяльності чи створенні стратегічного підрозділу підприємства важливе значення відводиться розробці бізнес-плану як детального попереднього аналізу та прогнозу перспектив підприємницького проекту. Особливо важливе бізнес-планування господарської діяльності на сучасному етапі розвитку економіки, адже об'єктивно посилюється потреба в більш детальному та комплексному впровадженні сучасних елементів планування задля забезпечення життєздатності та планової конкурентоспроможності підприємства.

Бізнес-планою охоплює, практично, всі функціональні напрями підприємства, починаючи від детального опису технології бізнес-проекту і закінчуючи ґрунтовними фінансовими розрахунками ефективності господарювання. Тому його розробка і контроль реалізації (в подальшому) значно сприяє як підвищенню ефективності, так і зниженню ризиків у започаткуванні нових напрямів підприємницької діяльності.

3. Мета і завдання дисципліни

Мета - формування знань про планування діяльності фірм, цілі, логіку й методологію розробки бізнес-плану.

Завдання вивчення дисципліни: дати теоретичне обґрунтування особливостей планової діяльності, принципів планування, методів планування, знання про форми та види планів, технологію планування, функції планування в аспекті ділового розвитку фірми. Місце планування в системі менеджменту.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій у поєднанні із практичними роботами, виконанням самостійно підготовлених завдань.

Формат очний (offline / Facetoface).

Для заочної форми навчання:

Формат очний (offline / Facetoface), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- систему знань про особливості планової діяльності, принципи планування, методи планування, форми та види планів, технологію планування, функції планування в аспекті ділового розвитку фірми; місце планування в системі менеджменту;

уміти:

- характеризувати та оцінювати бізнес-план, інформаційне поле бізнес-плану, політичну систему як механізм формування та функціонування влади у суспільстві, як важливий чинник стабілізації та розвитку політичного життя;

- визначати інвестиційну привабливість підприємства як фактор підготовки бізнес проекту;

- усвідомлювати об'єктивну необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки.

Набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;

- не байдуже ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на підтримку здорового способу життя тощо.

6. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	28
Практичні заняття	14
Самостійна робота	78
Всього	120

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2021/2022	III	6	4 / 120	2	Залік	Вибіркова

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Бізнес-планування» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував теоретичний матеріал про інформаційні ресурси та їх функцію, зокрема у бізнес-середовищі.

9. Технічна програма забезпечення/обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон або планшетний комп'ютер) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій, самостійної та наукової роботи. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) самостійних робіт та результатів наукових досліджень (за наявності).

10. Політика курсу

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять:

Відвідання занять – важлива складова навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущення занять повинні бути відпрацьовані не пізніше ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях:

Недопустимість: запізнення на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ» (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf); «Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти» (<http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>); «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ЦНТУ» (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=50>); «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЦНТУ». Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/polozh_system_yakosti.pdf.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методологічні засади бізнес-планування			
Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці. Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. Місце планування в системі менеджменту. Форми планування і види планів. Технологія планування.	2	1	8
Тема 2. Методологічні основи планової діяльності. Методологія планування. Принципи планування. Методи планування. Функції планування ділового розвитку фірми.	2	1	8
Тема 3. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств. Поняття бізнес-плану й бізнес-планування. Мета створення бізнес-плану. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Комп'ютеризація процесу.	4	1	8
Тема 4. Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. Виявлення сильних і слабких сторін фірми. Визначення місця фірми. Формулювання цілей діяльності фірми. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір. Стратегії.	2	2	8
Тема 5. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Логіка розробки бізнес-плану. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану.	2	1	8
Змістовий модуль 2. Інструментарій розробки бізнес-плану			
Тема 6. Галузь, підприємство, продукт (послуги) та ринок. Галузь, фірма та її продукція. Опис базових галузевих параметрів. Дослідження ринку. Методи прогнозування обсягів продажу.	4		8
Тема 7. План маркетингу. Мета і логіка розробки маркетинг-плану. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту та реалізації продукції (послуг) фірми. Стратегія ціноутворення. Прогнозовані обсяги продажу	2	2	7
Тема 8. План виробництва. Головні завдання та складові виробничого плану. Зміст виробничого плану. Розрахунок потреб в основних виробничих фондах. Планування обсягу реалізації продукції. Розрахунок потреб в ресурсах на виробничу програму. Розрахунок потреб в персоналі та заробітній платі. Кошторис витрат і калькуляція собівартості. Потреба в додаткових інвестиціях.	4	2	8
Тема 9. Організаційний план. Цілі та структура організаційного плану. Зміст основних розділів організаційного плану. Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. Визначення потреб в персоналі з розподілом по категоріях. Створення організаційної структури управління підприємства.	2	2	8

Тема 10. Фінансовий план. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Стратегія фінансування. Прогноз звіту про доходи і видатки. Рух грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства. Прогноз балансу активів та пасивів підприємства.				2	1	7
Тема ризиків.	11. Загальне поняття ризику.	Аналіз Види ризиків. Концепція управління ризиками.	потенційних Заходи для	2	1	-
нейтралізації, абомінімізації негативних наслідків можливих ризиків.						

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань та умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється за кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг студента із засвоєння навчальної дисципліни визначається за стобальною та дворівневою («зараховано, «не зараховано») шкалами оцінювання результатів навчання. Він складається з рейтингу поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 100 балів.

За навчальним планом передбачається при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи.

Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Бізнес-планування»

Поточний контроль та самостійна робота																Підсумковий контроль		
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								Всього		Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗК 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ЗК 2			
5	5	5	5	5	5	5	15	5	5	5	5	5	5	5	15	100	100	

Примітка: T1, T2, ..., T14 – тижні, ЗК1, ЗК2 – поточний змістовий контроль

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«Відмінно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу, висловлює власні міркування стосовно тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

«Добре» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює власні міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або у процесі аналізу практичного матеріалу.

«Задовільно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.

«Незадовільно» / «Не зараховано» – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Студенти, які не з'явилися на іспит без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Переведення підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, в екзаменаційну (залікову) за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється за відповідною шкалою.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (іспит, диференційований залік: курсова робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90–100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середньогорівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82–89
C	ДОБРЕ – в цілому правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74–81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але з значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64–73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60–63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35–59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1–34

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (С. 28 – 31).

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Безкровна Л. О. Бізнес-планування підприємства: навч. посіб. Одеса: ОНАЗім. О. С. Попова, 2016. 124 с.
2. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. / С. Ф. Покропивний, С. М. Соболев, Г. О. Швиданенко, О. Г. Дерев'янко. Київ: КНЕУ, 2002. 379 с.

3. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. Київ: Знання, 2015. 173 с.
4. Должанський І. З. Бізнес-план: технологія розробки: навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – Київ: ЦНЛ, 2016. 384 с.
5. Колот А. М. Створення власного бізнесу: навч. посіб. / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 311 с.
6. Македон В. В. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2016. 236 с.

Допоміжні:

1. Бадзим О. С. Удосконалення методів розробки фінансової складової бізнес-плану. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 12. С. 9-86.
2. Барроу К. Бізнес-план: практич. посіб. / К. Барроу, П. Барроу, Р. Браун. К.: Знання, 2001. 285 с.
3. Бізнес-план виробничого підприємства: комплексна технологія розробки: учеб. пособ. / В. Н. Гринева, Е. И. Пальчик. Харьков: ИНЖЕК, 2007. 120 с.
4. Верланов А. Ю. Теорія і практика бізнес-планування: учеб. пособ. Николаев: НУК, 2005. 172 с.
5. Верба В. А., Загородня О. А. Проектний аналіз: підруч. Київ: КНЕУ, 2000. 322 с.
6. Городня Т. А., Мойсеєнко І. П. Економічна та фінансова діагностика: навч. посіб. Львів: Магнолія, 2018. 282 с.
7. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 256 с.
8. Губенію Е., Костецька І. Сучасні методи у бізнес-плануванні. *Економіка АПК*. 2016. № 6. С. 90-93.
9. Економіка підприємства: навч. посіб. / За заг. ред. П. В. Круша, В. І. Подвігіної, Б. М. Сердюка. 3-те вид. Київ: Ельга-Н, КНТ, 2019. 780 с.
10. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посіб. / за ред. Н. Г. Міценко, О. І. Яценко. Львів: Магнолія 2016. 688 с.
11. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. 2-ге вид. Київ: ЦУЛ, 2016. 728 с.
12. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: підруч. 3-те вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2018. 487 с.
13. Козловський В. О., Лесько О. Й. Бізнес-планування: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2016. 190 с.
14. Кривонос А. О. Бізнес-планування підприємств: навч. посіб. Київ: МАУП, 2016. 160 с.
15. Кучеренко В. Р., Карпов В. А., Маркітан О. С. Бізнес-планування фірми: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 423 с.
16. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. 3-те вид., оновлене і доп. Львів: «Новий світ-2000», 2017. 324 с.
17. Мізюк Б. М. Стратегічне управління: підруч. 3-те вид., перероб. і доп. – Львів: Магнолія, 2017. 392 с.
18. Мінцберг Г. Зліт і падіння стратегічного планування. Пер. з англ. К. Сисоевої. Київ: Вид-во О. Капусти, 2008. 412 с.
19. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом. Київ: Лібра, 2016. – 472 с.
20. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. / за ред. Свінцицької О. М. Київ: Кондор, 2009. 264 с.
21. Підготовка бізнес-плану: Практикум / Л. Г. Агафонов, О. В. Рога. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2000. 158 с.
22. Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О. Бізнес-план: технологія розробки і обґрунтування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2001. 379 с.
23. Тарасюк Г. М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз: навч. посіб. Київ: Каравела, 2016. 280 с.
24. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. 4-те вид. Київ: Каравела, 2018. 352 с.
25. Тарасюк Г. М. Планування комерційної діяльності: навч. посіб. Київ: Каравела, 2015. 400 с.
26. Телетов О. С. Бізнес-план: навч. посіб. Суми: В-во СумДУ, 2015. 104 с.
27. Череп А. В. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: Кондор, 2019. 150 с.
28. Череп А. В., Сучков А. В. Стратегічне планування і управління: навч. посіб. Київ: Кондор, 2018. 334 с.
29. Черниш С. С. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 312 с.

30. ШвабЛ.І.Економіка підприємства :навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Каравела, 2015. 568с.
31. ШвайкаЛ.А. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. вид. 4-те., стер. – Львів: «Новий світ-2000», 2015. 268с.
32. Ясинський В.В., Гайдай О.О. Бізнес-планування: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Каравела, 2014. 232с.

Інформаційні ресурси:

1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96с.
2. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств: затверджені Наказом Міністерства економіки України від 06.09.2006р. №290. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0290665-06>.
3. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проєктів: затверджені Наказом Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010р. №73. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.39798.0>.
4. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <http://www.ebrd.com/russian/pages/country/ukraine.shtml>.
5. Стандарти UNIDO для бізнес-плану. URL: http://www.forum-investor.com/files/UNIDO_standards.pdf.